

Čtyři poděbradské artikuly

ODS '98 *Součást volebního programu ODS HLAVU VZHŮRU pro volby do PSP ČR 1998*

Artikuly ODS jsou jedním klíčem pro mnoho dveří

ODS nepřistupuje k řešení problémů nahodile. Nepředkládá sto na sobě nezávislých receptů na sto oddělených otázek. Snaží se místo nepřehledné hromady klíčů používat jeden klíč univerzální. Zná zvláštnosti jednotlivých skupin společenských problémů, ale nedá se jimi zmýlit natolik, aby se v bludišti dnešní složité doby chovala chaoticky, nekoncepčně a bez pevného kompasu.

Nedotknutelné soukromí, levný stát, nezadlužená budoucnost a solidarita zodpovědných, to jsou základní programová východiska, kterým ODS bude věrna pro příští volební období. Východiska dostala na březnovém setkání starostů ODS v Poděbradech název Čtyři poděbradské artikuly. Procházejí napříč ekonomickou i sociální politikou a legislativní koncepcí. Spojují tak záměry ODS v různých resortech a činí tak politiku naší strany celistvou. Artikuly je možné chápat jako minimum, ze kterého ODS nehodlá za žádných okolností ustoupit, a jako závazek vůči občanům, že politická praxe ODS v nich vždy bude mít svůj pevný základ.

Nežijeme v době, kdy komunistické sjezdy naplánovaly naši budoucnost do posledního detailu. Předkládáme jasné programové principy, které hodláme dodržovat v každé situaci, ve které se naše země ocitne. Poděbradské artikuly, které sice také nabízejí i řadu konkrétních návrhů, obsahují především ucelený systém zásad, kterých se ODS hodlá pevně držet. Věříme, že jsou oním univerzálním klíčem.

1. Soukromí je nedotknutelné, ODS je bude chránit

Nedotknutelnost soukromí je předpokladem svobody. Proto je pro ODS prioritou. Zneužívání svobody je rubem samotné svobody. Útok proti svobodě vždy začínal jako líbivý krok k pořádku.

ODS není pro anarchii. Stejně jako veřejnost vidíme leckdy obtížné a pomalé prosazení práva i vady v postupech vyšetřujících orgánů a soudců. Přejeme si bezpečnější ulice i korektnější podnikání a víme, co pro to musíme udělat.

ODS odmítá laciná, líbivá řešení, jejichž realizace by znamenala vpád státu a jeho represivních složek do životů a soukromí miliónů poctivých lidí. Víme, že se každá další pravomoc státu preventivně omezovat svobodu, aby náhodou nebyla zneužita, či každé další přitvrzení represivních funkcí státu může obrátit proti nevinným. A to nedopustíme. Vážíme si soukromí a individuálních svobod jako hodnoty nejvyšší a vždy budeme hledět, aby cena za údajně větší bezpečí nebyla zaplácena příliš draze.

Jsme proti zaplevelování právního řádu nesčetnými omezeními, příkazy a zákazy, které místo toho, aby věcem pomohly, vedou k alibismu, kdy se více dbá na literu spleti paragrafů než na vlastní duch zákona a záměr zákonodárce. Náš právní řád je však bohužel dosud nejednotnou směsicí předpisů, pocházejících z různých období, což omezuje efektivitu vymáhání práva a otevírá prostor pro šikanování občanů.

ODS považuje za zásadní omyl myšlenku, podle které je třeba dělat ze soudců automaty na rozhodování podle velmi podrobného práva. Soudce musí mít prostor pro vlastní úsudek a soudy musí převzít větší díl veřejné zodpovědnosti. Musí být schopny svá rozhodnutí a postupy veřejně obhájit a vysvětlit. Soudci jsou nezastupitelnými spolutvůrci právního vědomí.

Pro ODS není každý člověk podezřelou osobou. ODS je proti apriorní kontrole všeho a všech, proti nákaze společnosti virem podezřívavosti, udavačství a falešného moralizování. ODS proto nevěří laciným požadavkům na zřízení finančních prokuratur a majetkových přiznání a chce jít cestou důsledného vymáhání práva standardními cestami. Občan musí mít jistotu, že do jeho soukromí může stát zasáhnout jen v zákonem stanovených případech a přesně vymezeným způsobem.

ODS bude vždy zdrženlivá v zavádění nových, rádobý jednoduchých řešení typu finančních prokuratur nebo ombudsmanů, dokud bude přesvědčena, že dosavadní instituce státu nejsou plně využity.

Proto bude ODS prosazovat:

- zkvalitnění legislativního procesu tak, aby bylo právně regulováno jen to, co je pro chod společnosti nezbytné
 - a. důslednou revizí právního řádu s důrazem na jeho očistu od tisíců předpisů, které jsou ve vzájemném rozporu, a od nejrůznějších omezení, regulací a ukládání povinností tam, kde je možné využít smluvní ujednání;
 - b. zaváděním jednotné právní terminologie do právních předpisů vyšší i nižší právní síly;
- ukončení potlačování role soukromého práva nástroji práva veřejného a omezení zásahů státu do soukromoprávní sféry
 - a. novelizací Občanského zákoníku ve směru výrazného posílení principu smluvního vztahu, posílením vlastnického vztahu oproti nájmu či právu k užívání, sjednocováním vlastnictví budov a pozemků, posílením ochrany osobnosti člověka;
 - b. změnou předpisů pracovního práva tak, aby se co nejméně omezovala smluvní volnost účastníků pracovněprávních vztahů (převedením obecných zásad Zákoníku práce do Občanského zákoníku a zrušením jeho ostatních částí bez náhrady);
 - c. stanovením jasných pravidel vymezit oprávnění kontrolních institucí vstupovat do soukromí občanů;
 - d. vytvořením takových pravidel pro práci s osobními daty občanů, která zabrání vymáhání dat nad nutný rámec a zneužití dat proti soukromí občana;
- zkvalitnění, zrychlení a zjednodušování rozhodování sporů a výkonu rozhodnutí, především ve směru
 - a. zjednodušení procesně-právních předpisů;
 - b. převedení části dosavadní soudní agendy na jiné orgány a reorganizace soudní soustavy především v oblasti přetíženého obchodního soudnictví, přesunu základní agendy na okresní soudy a posílení kompetencí rozhodce zvoleného smluvními stranami;

- c. změn v postavení soudců a soudních funkcionářů včetně zvýšení jejich kárné odpovědnosti, změn v kompetencích soudců v řízení, organizaci, kontrole, personálních otázkách a financování soudů;
- d. změn v systému jmenování soudců tak, aby se jimi mohli stát jen zkušení právníci (a trvale zvyšovat jejich kvalifikaci);
- e. zavedení jednotného informačního systému pro soudy, z něhož bude možné využívat údaje jak pro veřejnost, tak i pro hodnocení výkonnosti jednotlivých soudců;
- zajištění důslednějšího dodržování smluv, vynutitelnosti závazků a posílení postavení věřitelů vůči jejich dlužníkům. K tomu bude ODS pracovat na
 - a. zjednodušení a zrychlení soudního řízení;
 - b. vyřešení náhradního doručení, sjednocení doručování podle poštovního řádu a soudních procesních norem;
 - c. zavedení zjednodušeného řízení pro majetkové záležitosti menšího významu;
 - d. zjednodušení a zrychlení soudních výkonů rozhodnutí zavedením možnosti sloučení nalézacího a vykonávacího řízení, rozšířením majetkových práv, podléhajících exekuci a vytvořením exekučního řádu se zavedením institutu soukromých exekutorů s patřičnou pravomocí i odpovědností včetně možnosti provádět dražby majetku povinné osoby;
 - e. zavedení lhůty alespoň pro některá procesní i meritorní rozhodnutí (nařízení výkonu rozhodnutí, vydání předběžného opatření, zápis do obchodního rejstříku);
- zkvalitnění a zrychlení správního řízení ve směru
 - a. zjednodušení přezkumu správních rozhodnutí;
 - b. převedení některých administrativních a správních činností z Policie ČR na okresní úřady a racionálnější využití finančních prostředků uvnitř policie;
 - c. jasného vymezení kompetencí státních úředníků, policie a státních zastupitelství, které zabrání intervenci státních institucí do práv občanů a lépe definuje pravomoci pracovníků veřejných institucí, zvýšení odpovědnosti úředníka za nezákonné rozhodnutí;
 - d. usnadnění přístupu k důležitým informacím v obchodním styku, které nejsou obchodním tajemstvím (např. obchodní rejstřík, katastr nemovitostí);
- důslednější naplnění požadavku, že viník musí být potrestán a nevinný nesmí být poškozen. K tomu bude ODS prosazovat
 - a. účinný systém ochrany svědků;
 - b. změnu poměrů mezi trestními sazbami u různých trestných činů s důrazem na ochranu osobní integrity a soukromí občanů;
 - c. využití alternativních možností postihu u pachatelů málo narušených kriminalitou a zároveň přísnější postih recidivistů;
 - d. zásadní přehodnocení institutu vazby tak, aby nedocházelo k jejímu bezdůvodnému užívání. Uvalení vazby musí předcházet pečlivé přezkoumání věcného obsahu případného trestného činu.

ODS zefektivní činnost státních orgánů, omezí zbytečné obtěžování občanů a zaměří jejich činnost do oblastí pro občany potřebných. ODS nepodlehne pokušení slibovat totální ochranu proti jakémukoli nebezpečí a přitom si za to od občanů vybrat daň v podobě části jejich soukromí a svobody. ODS se vždy bude u líbivých řešení ptát na jejich rub, bude se proto i nyní neúnavně ptát: za jakou cenu?

2. Levný stát

Idea levného a malého státu je v naší zemi v dnešní době v těžké defenzívě. Levicovým stranám se daří hrát na populistickou strunu a slibují méně samostatným občanům, že se o ně stát postará, dostanou-li k tomu politikové těchto stran příležitost. ODS naopak vychází z odvěké lidské zkušenosti, že je působení státu větším problémem než všechny známé neduhy tržní ekonomiky.

ODS prosazuje jasně definovanou, ale výrazně omezenou moc státu. Chce silný a akceschopný stát tam, kde jde o bezpečnost, ochranu práv a spravedlnost. Vycházíme proto z pěti klasických resortů známých z liberální éry: zahraničí, vnitro, spravedlnost, obrana a finance. Na nich chceme stavět. Ve všem, co leží mimo ně, požadujeme v maximální možné míře návrat rozhodování k občanovi samotnému. Jsme přesvědčeni, že občana nemusí řídit ani stát, ani vyšší územní samosprávné celky, ani obce. Víme, že se dokáže řídit sám a že to sám dokáže lépe a levněji. Věříme ve schopnost občanů samostatně myslet, jednat a postarat se o sebe bez zbytečného omezování úřady. Víme, že příliš rozpínající se stát zbavuje občana nejenom svobody, ale také odpovědnosti.

Nástrojem k efektivnějšímu a levnějšímu státu je mimo jiné omezení rozsahu prostředků přerozdělovaných státem, zeštíhlení státní administrativy a všech dalších úřadů, zjednodušení příliš složitého a nesrozumitelného právního systému, zmenšení sféry státem řízených a kontrolovaných činností, snížení celkového daňového zatížení občanů, privatizace státního majetku a zvyšování odbornosti a profesionality státních zaměstnanců.

ODS je proti byrokratizaci našich životů, ať už jde o byrokracii centralizovanou nebo decentralizovanou. Občané si stěžují, že musí jezdit na úřady příliš často a příliš daleko. Řešení však nespočívá v tom, že úřady budou všude. Spočívá v tom, že občan bude úřady co nejméně potřebovat. Proto za svůj cíl nepovažujeme bojovat proti poctivým a efektivně pracujícím úředníkům. Chceme "jen" systematické omezování prostoru, v němž může byrokracie komplikovat naše životy. Řešení samozřejmě není v pouhé decentralizaci, protože předat rozhodování o stupeň níže není krokem vpřed. Tím je jen omezení působnosti takového rozhodování.

Prosazujeme důsledný přesun rozhodování od úřadů k občanovi, nikoli přesun od úřadů vyšších k nižším. Chceme zrušit či zeštíhlit řadu úřadů - jako jsou úřady školské či úřady práce. Na úrovni okresů chceme maximálně možné sjednocování úřadů. Chceme horizontální integraci úřadů na okresní úrovni, čímž myslíme jejich zahrnutí pod jednu střechu.

Stát není dobrým správcem veřejného majetku. Je proto zbytečné, aby si ve svých rukou ponechával majetek, který se bezprostředně netýká veřejné správy či zajišťování veřejných služeb. ODS chce doprivatizovat majetek státu (a přesně vymezit, co má v rukou státu po této poslední větší privatizační vlně zůstat) a chce výrazně omezit i rozsah majetku obecního a to nejen pokud jde o bytový fond.

Zákony musí být jasnými, srozumitelnými, logickými a vymahatelnými pravidly, nikoliv spleť norem a předpisů, které brzdí a komplikují občanské a podnikatelské aktivity. Právní normy musí být takové, aby jim občan rozuměl. Jedinou důslednou cestou k omezení korupce je zmenšení prostoru pro rozhodování státu a státních úředníků.

Zákony nesmí zbytečně rozšiřovat okruh veřejného zájmu a veřejnou kontrolu nad soukromými záležitostmi občanů. Jedině touto cestou lze omezit vliv nejen státních úřadů, ale i veřejnoprávních organizací, které dnes získávají nadměrnou pravomoc a to bez zřetelné politické odpovědnosti.

Daně v levném státě

ODS i nadále bude prosazuje další snižování daňového zatížení občanů. Nejde o laciný slib. Víme, že nelze snižovat daně bez schopnosti omezit státní výdaje. A to není možné bez snižování nadměrné angažovanosti státu ve společnosti.

Snižování daňové zátěže lze v našem případě docílit snižováním přímých daní a zablokováním růstu daní nepřímých. Takový ambiciózní úkol vyžaduje odvahu v omezení přerozdělovacích procesů, zejména v sociální sféře i odvahu v rekonstrukci daní samotných.

V naší zemi je velký rozdíl mezi oficiální daňovou sazbou (u přímých daní) a skutečně placenou daní. Chceme rozdíl snižovat, protože se tím zvýší přehlednost a srozumitelnost daňové soustavy a dojde ke zvýšení její spravedlnosti. Nepřehledný systém vzniká právě obrovským množstvím daňových úlev a odečitatelných položek. Pokud si některá oblast lidské aktivity zaslouží podporu, musí být realizována formou nikoli úlev, ale veřejně kontrolovatelného rozpočtového výdaje.

ODS je přesvědčena, že snahy zlepšit fungování současného daňového systému nepodstatnými drobnými úpravami nemohou přinést výraznější výsledky. Problémy daňového systému a jeho správy nejsou způsobeny spiknutím úředníků či politiků, jak se veřejnosti snaží namluvit levice, a nelze je odstranit zvýšenou represí a kontrolami. ODS ví, že východisko existuje v podstatné změně dosavadního daňového systému. Změna, kterou navrhujeme, se nazývá rovná daň pro všechny druhy příjmů.

Současný systém daně z příjmů fyzických i právnických osob je velmi komplikovaný a každoročními novelami stále více znepráhledňovaný. Plnění daňové povinnosti je pro poplatníky náročným břemenem, které většinou nelze zvládnout bez pomoci daňového poradce. Složitost daňových předpisů vytváří půdu pro vznik daňových úniků a státním orgánům komplikuje jejich odhalení a postih. Ve svých důsledcích tento systém není ani spravedlivý.

Rovná daň, kterou navrhuje ODS, přinese převratné zjednodušení daňových předpisů i administrativy, umožní podstatně omezit daňové úniky a stimulovat úspory a podnikání. Je založena na zdanění všech příjmů pouze jednou, na zrušení odpočitatelných položek od základu daně a na danění spotřeby, nikoli úspor a investic. Na těchto principech je možné uplatnit jen jednu sazbu pro fyzické i právnické osoby, která je výrazně nižší, než jsou sazby dnešní a která by se pohybovala kolem 20 %.

Sociálně slabší skupiny jsou pak chráněny daňovým osvobozením. Nový systém by stimuloval občany k dosahování vyšších příjmů a nemotivoval by je k daňovým únikům. Naše země by výrazně zvýšila svou přitažlivost pro zahraniční investory. Jednoduchá daňová soustava s jasnými pravidly a nízkými sazbami by umožnila výrazně snížit náklady na státní správu.

Ve veřejné správě profesionální přístup

Úřady, které občan platí ze svých daní, musí občanovi sloužit. Vytváření takového profesionálního aparátu je sice dlouhodobým procesem, ale se současným stavem spokojeni nejsme a uznáváme přitom v této věci svůj dluh.

Budeme prosazovat princip osobní odpovědnosti proti kolektivní nezodpovědnosti, orientaci na občana jako zákazníka proti dnes často arogantnímu přístupu úředníků. Budeme preferovat připravenost, motivaci, vzdělání a vztah k lidem s cílem zvýšit přitažlivost této práce pro mladé lidi při volbě jejich profesionální dráhy.

ODS respektuje vůli zákonodárců, která vedla k přijetí ústavního zákona o vzniku vyšších územně správních celků (krajů). Nikdy jsme ale nezastávali názor, že vznik krajů znamená zjednodušení správy veřejných věcí a její přiblížení k občanovi. Nesmířili jsme se s rizikem drobení státu a nárůstu byrokracie, které zřízení krajů přináší. Naší prioritou bylo a je jasné vymezení kompetencí, nikoliv kreslení map krajů a spory o jejich počet. Nevěříme, že demokracii a svobodě občanů prospěje, když bude jejich každodenní život za zvýšených nákladů ovlivňovat "podstát" místo státu. ODS bude hlídat, aby vznik krajů lidem život pokud možno usnadňoval a aby jim co nejméně ubíral peněz i prostoru pro svobodnou aktivitu.

ODS je proti tomu, aby se pravomoci nově vzniklých krajů stanovily na úkor obcí. Se svou obcí či městem se člověk může ztotožnit, může v nich nacházet přirozené, vzájemně sdílené zájmy a společnou vůli pro jejich uskutečňování. Nejsme přesvědčeni, že v nás stejné vědomí sounáležitosti může vzbudit uměle utvořený kraj.

ODS je i proti tomu, aby měl vznik krajů za následek překotnou a neuváženou demontáž soustavy okresních úřadů. Netvrdíme, že je to soustava ideální. V tvrdé zkoušce, kterou v roce 1997 přinesly povodně, však obstála a prokázala svou funkčnost a výkonnost. Tím více nás znepokojuje, že naši političtí odpůrci slibují provést v případě svého vítězství ve volbách mezi přednosty a vedoucími pracovníky okresních úřadů neodůvodněnou, politicky motivovanou čistku. ODS se také obává chaosu ve výkonu státní správy v okresech při jejich bezkonceptní náhradě novými krajskými orgány, což ve svém důsledku může ohrozit stabilitu našeho státu.

Stát je v současné době pro jeho občany velmi drahý. Občan platí státu penězi, svobodou, časem, energií a často i duševní pohodou. ODS chce změnu. Chce, aby stát sloužil občanům, ne naopak. Chce, aby stát fungoval výkonně a co nejlevněji.

3. Nezahlužená budoucnost

ODS dobře ví, že lákavé sliby populistických a levicových politiků lze realizovat pouze za cenu přenesení dnešních potíží na příští generace. ODS touto cestou nikdy nepůjde. Problémy naší doby musí vyřešit současné generace a potomkům musí zanechat čistý stůl.

Cílem hospodářské politiky ODS je dlouhodobá ekonomická prosperita, založená

- na ekonomické aktivitě svobodných občanů (nikoli státu);
- na rychlém obnovení ekonomického růstu;
- na nízké (a klesající) inflaci;
- na mobilizaci domácích zdrojů.

Nástrojem k tomu je svobodná tržní ekonomika, až na pár opodstatněných výjimek ekonomika zprivatizovaná, rychlé dotváření právního rámce tržní ekonomiky, usilovné, ale opatrné budování regulačních a kontrolních institucí a hlavně citlivá a zodpovědná politika státu (a jeho centrální banky). Státní politika musí být doplňkem a nikoli náhražkou trhu, musí vycházet z reality a nikoli ze zbožných přání, musí vycházet z úsilí o celek a nikoli z líbivého uspokojování zájmů, které je možné realizovat pouze na úkor někoho jiného.

Základním požadavkem je pro ODS pokračování privatizace. Jde o

- dopřivatizaci státních podílů v podnicích nejrůznějších resortů, které dosud zbytečně drží Fond národního majetku (že tyto podíly FNM přetrvaly nezprivatizovány až do roku 1998 nebylo záměrem ODS ani vlád, ve kterých byla ODS dominantně zastoupena);
- privatizaci zbývajících tří polostátních bank do rukou strategického partnera, který však musí zajistit rozumnou kontinuitu našeho bankovníctví a zajistit dostatek zdrojů pro jejich další rozvoj;
- urychlení privatizace sektoru veřejných služeb (energetika a její distribuce, doprava, atd.), bez automatického nároku nových vlastníků na okamžité opuštění existujících cenových struktur, ale se zavedením konkurence, aby mohl konečný spotřebitel těžit z výhod ekonomického soutěžení (ceny a možnost výběru);
- zrušení Fondu národního majetku, zprůhlednění fungování všech dalších transformačních institucí (Konsolidační banka, Česká inkasní, Česká finanční) a postupné ukončování jejich činnosti;
- definitivní ukončení restitučních aktivit, kde budeme dbát jak požadavku spravedlnosti, tak stability vlastnických vztahů;
- to, že pro ODS je nepřijatelná jakákoliv další znárodňovací vlna, naznačovaná u nás v poslední době nejen levicí.

V oblasti liberalizace a deregulace je pro ODS zásadní udržení tendencí posledních osmi let a zabránění pokusu o návrat zpět, k modelu regulované ekonomiky. Dnešní míra liberalizace cen i zahraničního obchodu je pro ODS nepodkročitelným minimem. O totéž bude ODS rozhodně usilovat i ve vztazích k zahraničí, zejména pak ve vztazích s Evropskou unií.

ODS si je vědoma řady nedokonalostí a nemalé zranitelnosti našeho bankovního a finančního systému, a proto bude usilovat o jeho racionální regulaci. Ta znemožní některé současné nekalé praktiky, nesmí však znamenat pokus o faktickou likvidaci tržního chování, ani vítězství jedněch kapitálových skupin nad jinými, jak o to usilují některé dnes mediálně populární návrhy. Zásadní cestu k řešení problémů bankovního sektoru vidí ODS nikoliv v opakovaných sanacích bank státem, ale v jejich privatizaci seriózním soukromým kapitálem.

Za svou důležitou prioritu ODS považuje dokončit standardizaci našeho kapitálového trhu, zkvalitnit existující právní normy, zajistit jejich striktní dodržování a dbát o řádné fungování všech institucí ovlivňujících fungování kapitálového trhu tak, aby se český kapitálový trh stal atraktivním a důvěryhodným místem pro domácí i zahraniční investory.

V makroekonomické oblasti považuje ODS za rozhodující vyrovnané hospodaření státu bez zadlužování se na úkor budoucnosti a při permanentním poklesu podílu státního rozpočtu na hrubém domácím produktu. Proto bude ODS prosazovat legislativní brzdy vůči možnosti přijetí deficitního státního rozpočtu (zákon o vyrovnaném rozpočtu, omezení možností zvyšovat výdaje sněmovnou atd.).

V rámci své konkrétní hospodářské politiky považuje ODS za nezbytné provést podstatné korekce jejího dnešního směřování a stanovit realistické záměry, jak pokud jde o tempo hospodářského růstu a inflace, tak pokud jde o cíle měnové politiky.

ODS považuje dnešní stav za bludný kruh, kdy vysoké úrokové sazby ničí český podnikatelský sektor, jeho složitá situace pak ohrožuje stabilitu finančního systému, ekonomický růst je kvůli tomu minimální, nezaměstnanost se rychle zvyšuje a stává se vážným problémem a ceny přitom stoupají

tempem v minulých letech neznámým. Tuto zvláštní stagflaci není možné překonat ani vytvářením schodku veřejných rozpočtů a zadlužováním budoucnosti, ale ani fanatickým lpěním na nereálných protiinflačních záměrech.

ODS navrhuje alternativní východisko v jiném seřazení cílů růst - inflace a v jiné kombinaci měnové a rozpočtové politiky. Za klíčové navíc považuje sladění hospodářské politiky vlády a politiky centrální banky. Jedině to může být pozitivním příspěvkem státu pro zlepšení situace podnikatelské sféry.

ODS klade důraz na to, aby stát důsledně zajišťoval ochranu občanů a firem před zneužíváním monopolního postavení na trhu a to nejen administrativními kroky, ale především vytvářením otevřeného a liberálního ekonomického prostředí. Zásadní kvalitativní změnu musí také prodělat Úřad pro hospodářskou soutěž, jehož význam a kvalita fungování jsou dosud téměř zanedbatelné.

ODS považuje tržní ekonomiku, soukromé vlastnictví a racionální ceny za základní předpoklad řešení problematiky životního prostředí. Ani v této věci nechceme zadlužovat naše potomky. Stát musí dávat základní pravidla tržních aktivit na základě racionálních a zodpovědných úvah, nikoli na základě nezodpovědných a exhibicionistických názorů falešných proroků dnešní doby. I v této věci věříme více invenci svobodně podnikajících firem, kreativě techniků, poctivé práci zemědělců než administrativním zásahům státních úředníků.

ODS nechce zanechat našim dětem dluhy. Klade si za cíl vytvořit z České republiky stabilní a prosperující zemi s liberální tržní ekonomikou, zemi, která bude vytvářet široký prostor a nabízet atraktivní podmínky pro uplatnění podnikatelské iniciativy svých občanů i zahraničních investorů, zemi, která nebude projídat svou budoucnost, ale která bude vytvářet předpoklady pro šťastný život dalších generací.

4. Solidarita zodpovědných

Klíčem k naší době a k jejímu zvládnutí je vedle svobody i její nerozlučný doprovod - zodpovědnost. Říkáme-li na jedné straně, že jsme pro obranu maximální svobody jednotlivce, znamená to současně, že požadujeme od každého vysokou míru zodpovědnosti. Platí to ve všech oblastech života, tedy i v oblasti sociální, zdravotní a penzijní.

ODS zdůrazňuje prioritu produkování před přerozdělováním vyprodukovaného a prioritu individuálního před státním. To bylo vždy východiskem našeho přístupu. Tím jsme se nejvíce odlišovali nejen od levicových stran, ale i od stran středových.

Jsme zásadně proti tomu, aby stát z vybraných daní vyplácel paušální částky všem, bez ohledu na jejich vlastní starost o zadní kolečka (tedy bez jejich vědomé přípravy na možné budoucí nepříznivé životní situace) a bez ohledu na konkrétní míru skutečné potřeby každého jednotlivce. Víme, že jsme v uskutečnění tohoto cíle zatím plně neuspěli. Navíc je zřejmé, že původní záměry nestačí. Dnes vidíme, že je třeba více motivovat každého občana, aby si vytvářel pojistnou zálohu pro svou vlastní budoucnost. Jsme přesvědčeni o tom, že nezbytnou cestou k tomu je vhodná míra individualizace pojistných systémů. Jde o jedinou možnost jak postavit hráz všeobecné nezodpovědnosti a tedy doplácení zodpovědných na nezodpovědné.

ODS nenavrhuje konec státního přerozdělování. Navrhujeme nové vymezení této formy lidské solidarity, jejího rozsahu a jejího místa vedle (ne na úkor) vlastní tvorby úspor každého z nás v průběhu celého života pro stáří, nemoc, neúspěch, nezdár, nemožnost uplatnění. Znamená to, na straně jedné, radikální změnu dosavadního přístupu nás všech k těmto věcem, na straně druhé vhodný a ušlechtilý a samozřejmě postupný náběh systému nového. Návrhy tohoto typu se u nás objevují již delší dobu, byly však dosud roztroušené, dílčí, nedůsledné, často nedomyšlené a hlavně nepraktické. Právě teď je třeba v tomto směru udělat důležitou investici do budoucna. Investici, která sice nepřinese okamžitý výnos, ale která přinese klidnou a zajištěnou budoucnost nám i dalším generacím.

Pro ODS je takovou investicí zavedení vícesložkových systémů penzijního a zdravotního pojištění, v nichž bude individuální složka prvotní a solidární složka druhotná - ne opačně, jak je tomu dnes. ODS je přesvědčena, že jednotlivec je schopen převzít významnou část své zodpovědnosti za svou budoucnost. To bude pro občana zároveň znamenat větší možnost volby a větší šanci rozhodovat o svých finančních prostředcích. Hledejme nejvhodnější formy individualizace - od individuálních pojistných plánů, přes zdravotní či penzijní přípojištění až po individuální účty. Tento princip doplníme státem garantovanou solidaritou povinného pojištění, obrátíme však pořadí toho, co je základní a co doplňkové.

Na rozdíl od dalších politických stran jsme proti rozšiřování oblasti povinného pojištění, zejména na straně zaměstnavatelů, abychom neohrožovali jejich náklady a konkurenceschopnost.

ODS odmítá záměry změkčit a rozmělnit poskytování sociálních dávek a podpor oslabením či zrušením jejich adresnosti. Bude prosazovat, aby byl v budoucnu dosavadní komplikovaný systém sociálních dávek nahrazen dávkou jedinou - negativní daní, na niž občan uplatní nárok vždy, když jeho příjem klesne pod stanovenou mez.

ODS zásadně odmítá nezodpovědná hesla, slibující snížení věkové hranice pro odchod do důchodu. To je zcela v rozporu s demografickým vývojem u nás i ve vyspělém světě. Nepřejeme si předčasně posílat občany do penze a naznačovat jim tak, že jsou přebyteční a že by měli uvolnit svá místa jiným. Těm, kteří odejít chtějí, samozřejmě bránit nebudeme. Těm, kteří se chtějí dále seberealizovat, chceme tuto možnost poskytnout v maximální míře. Proto budeme prosazovat pravidelnou úpravu věku pro odchod do důchodu v závislosti na průměrné délce života.

Zdůrazňuje-li ODS individuální odpovědnost občana za oblast zdravotního, penzijního a sociálního zabezpečení, nezříká se solidární pomoci tam, kde vlastní síly občana nestačí, zvláště v případě stáří, nemoci či zdravotního postižení.

ODS bude prosazovat státem organizovanou solidaritu:

- v péči o zdravotně postižené občany ODS je přesvědčena, že se lidé se zdravotním postižením mohou stát při vhodně motivujícím systému pomoci přínosem pro naši společnost, nikoliv jejím trpěným přívazkem. Za hlavní věc považujeme ekonomickou motivaci pro pracovní uplatnění zdravotně postižených osob. ODS bude prosazovat motivační opatření jak zdravotně postižených, tak zaměstnavatelů s cílem vytvářet lepší podmínky pro uplatnění handicapovaných občanů. ODS bude prosazovat odstranění těch nástrojů pracovní právní ochrany v Zákoníku práce, které působí proti zaměstnávání zdravotně postižených. ODS bude podporovat vytváření podmínek pro rekvalifikační růst, popř. rekvalifikaci zdravotně handicapovaných občanů s cílem zvýšit možnost uplatnění na trhu práce. ODS bude prosazovat zrušení demotivujícího systému krácení a odnímání výplaty částečného invalidního důchodu při souběhu s výdělečnou činností.

- v podpoře občanů předdůchodové kategorie Cílem ODS je zabránit neoprávněné diskriminaci této věkové kategorie zvyšováním kvalifikačních předpokladů, popř. rekvalifikací.
- v podpoře úplné rodiny a rodinné péče o předškolní děti ODS bude prosazovat adresnou pomoc rodičům, kteří pečují o předškolní děti s cílem umožnit zajištění kvalitní rodinné péče.
- v podpoře sociální adaptace příslušníků národnostních menšin, zejména Romů ODS bude prosazovat zřizování specializovaných tříd pro přípravu romských dětí na základní školní docházku, zařazování co nejvíce romských dětí do předškolních zařízení, zřizování specializovaných romských odborníků při okresních a městských úřadech, v jejichž působnosti žije více Romů.
- v podpoře zdravotnické výchovy a osvěty Cílem ODS je napomoci občanům k volbě zdravého životního stylu, se zvláštním důrazem na prevenci alkoholismu a drogových závislostí.

Prosazujeme opatření, posilující individuální odpovědnost občana za sociální a zdravotní zabezpečení, která jsou doplňována státem organizovanou solidaritou. Prosazujeme neukvapené, ale přitom viditelné snižování povinného zdravotního a sociálního pojištění. Trváme na dnešní adresnosti sociálních dávek a budeme usilovat o zavedení tzv. negativní daně. Jsme proti snížení věkové hranice pro odchod do důchodu, naopak chceme jeho pravidelnou úpravu v závislosti na průměrné délce života.

Čtyři poděbradské artikuly ODS se mohou stát oporou a inspirací další fáze společenské transformace u nás. Držet se jich znamená nesejít z cesty, nesklouznout k oportunismu, bezzásadovosti a nedůslednosti. Aby však mohly vejít v každodenní veřejný život, musí se stát majetkem veřejnosti, musí získat přízeň spoluobčanů. Pak jim budou spolehlivě sloužit.